

KONCEPCJA DZIAŁAŃ NA RZECZ EKOROZWOJU NA PRZYKŁADZIE OBSZARU CHRONIONEGO W GMINIE IMIELNO W WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIM

Łukasz Popławski

Streszczenie. W pracy przedstawiono koncepcje działań na rzecz ekorozwoju na obszarze mikroregionu – teren chroniony w gminie Imielno – położonego w Nadnidziańskim Parku Krajobrazowym w województwie świętokrzyskim. Obszar tego Parku ma bardzo duże, wykorzystywane w niewielkim stopniu wartości przyrodnicze. Wartości te są poddane ochronie prawnej, która warunkuje działalność gospodarczą na obszarach chronionych. Działalność ta powinna być jak najbardziej sprzyjająca dla chronionej przyrody, w celu zachowania jej dla przyszłych pokoleń. Do realizacji tego celu konieczna jest koncepcja strategii na rzecz ekorozwoju. Koncepcja zrównoważonego rozwoju obszaru chronionego godzi bowiem wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich i ochronę przyrody. Istotnym elementem działań na rzecz ekorozwoju jest poparcie społeczności lokalnej, bez której poparcia trudno byłoby ją wprowadzić. Zaprezentowana koncepcja opiera się na danych statystycznych oraz badaniach własnych, wykonanych w terenie w latach 1998–2002. Nadrzędnym celem tej koncepcji jest rozwój zrównoważony obszaru chronionego przy zachowaniu zasad ochrony przyrody.

Słowa kluczowe: ekorozwój, obszary chronione, park krajobrazowy.

WSTĘP

W Polsce na mocy ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody są różne formy ochrony przyrody, m.in. ochrona gatunkowa, indywidualna i obszarowa, do której m.in. należą parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Parki krajobrazowe wraz parkami narodowymi, rezerwatami przyrody i obszarami chronionego krajobrazu tworzą system obszarów chronionych, jako układ wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, a stopień rygoru prawnego zależy od konieczności ochrony. W Polsce parki krajobrazowe obejmują 7,94% ogólnej powierzchni kraju (31,1% powierzchni kraju podlega różnym formom ochrony przyrody) [GUS 1999]. Obszary chronione ze względu na swoją specyfikę podlegają specjalnym przepisom prawnym, które decydują w zależności od stopnia ochrony o dopuszczalnej

działalności człowieka. Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu mogą być naturalnymi enklawami ekorozwoju przy zachowaniu podstawowych zasad ochrony przyrody według obowiązujących tam przepisów prawnych. Ekoroźwój należy rozumieć w myśl najczęściej spotykanej definicji jako „prowadzenie wszelkiej działalności gospodarczej w harmonii z przyrodą, tak aby nie spowodować w niej nieodwracalnych zmian, lub jako gospodarowanie dopuszczalne ekologicznie, pożądane społecznie i uzasadnione ekonomicznie” [Hopfer 1992]. Zgodnie z ustaleniami AGENDY 21, każda gmina powinna opracować lokalny program ekorozwoju [Koreleski i in. 1998], na podstawie którego będzie wprowadzać zasady zrównoważonego rozwoju.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie koncepcji działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru chronionego w Nadnidziańskim Parku Krajobrazowym w gminie Imielno.

MATERIAŁ I METODY

W latach 1998–2002 wykonano badania terenowe, polegające m.in. na rozpoznaniu walorów przyrodniczo-krajobrazowych Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego obejmującego wraz ze strefą ochronną powierzchnię 49 175 ha. Ponadto, wykonano badania ankietowe wśród mieszkańców gminy Imielno posiadających grunty rolne na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego oraz zebrano dane statystyczne dotyczące tego obszaru. Szczegółowymi badaniami terenowymi objęto najbardziej wartościową pod względem przyrodniczym część doliny rzeki Nidy – Deltę Śródlądową Nidy [Zajac K., Zajac T. 1999]. Obszar ten położony jest w północnej części parku, między miejscowościami: Stawy – Sobowice – Skowronno – Umianowice, a administracyjnie należy do gminy Imielno w powiecie Jędrzejów, w województwie świętokrzyskim. Gmina obejmuje powierzchnię 10 060 ha, z której 631 ha (6,3% ogólnej powierzchni gminy) należy do Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, a 3223 ha (32%) zajmuje obszar chroniony. Gmina Imielno i położony w niej obszar chroniony to teren typowo rolniczy, przyrodnicze warunki produkcji rolniczej gminy na tle kraju można uznać za średnio korzystne, a w skali powiatu i województwa świętokrzyskiego są one nieznacznie poniżej średniej [Ślizowski i in. 1999]. Na obszarze chronionym w gminie jest 30 podmiotów gospodarczych (wszystkie na prawach osób fizycznych), z tym że w sektorze publicznym 12. W poszczególnych zakresach działalności gospodarczej przedstawia się to następująco: budownictwo – 6 podmiotów, handel i naprawy – 6, transport, składowanie, łączność – 5, pozostała działalność usługowa – 2. Na terenie parku działa firma transportowo-budowlana Adam Żur, a w Motkowicach zakład ślusarski i gorzelnia oraz baza usługowa dla rolników (usługi spawalnicze). Na terenie gminy znajdują się 2 punkty sprzedaży nawozów mineralnych, z tego 1 zlokalizowany w parku. Na terenie gminy nie ma punktu skupu płodów rolnych ani punktu napraw sprzętu rolniczego. Na terenie gminy nie ma też żadnej restauracji, jest tylko kilka barów gastronomicznych. Na terenie parku jest 1 sklep wielobranżowy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Jędrzejowie.

Materiałami uzupełniającymi badania terenowe były dane statystyczne i opracowania uzyskane z Urzędu Gminy w Imielnie, które dotyczyły potencjału gospodarczego

oraz warunków demograficznych. Szczególnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród rolników użytkujących obszar chroniony były podstawą do określenia preferowanych przez rolników i mieszkańców kierunków rozwoju tych terenów. Liczba ankiet skierowanych bezpośrednio do mieszkańców wynosiła 150, z których 117 poddano analizie. W grupie ankietowanych osób przewagę stanowili mężczyźni 66%. Wykształcenie podstawowe miało 42% badanych, zawodowe – 34%, średnie – 21%, a wyższe – 3% respondentów. Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły: preferowanych kierunków rozwoju terenu badań, świadomości ekologicznej, możliwości prowadzenia działalności rolniczej i turystycznej, problemów życia codziennego utrudniających rozwój gospodarczy, niektórych aspektów demograficznych, efektywności produkcji rolniczej oraz wyposażenia gospodarstw w środki produkcji rolniczej. Badania te zostały specjalnie przygotowane pod kątem możliwości rozwoju terenów chronionych i uczestniczył w nich przedstawiciel każdego gospodarstwa.

WYNIKI BADAŃ

Obszary chronione, mimo wielu ograniczeń wynikających z ochrony przyrody, dają szansę rozwoju dla mieszkańców wsi pod warunkiem odpowiedniej strategii rozwoju i poziomu infrastruktury. Inwentaryzacja stanu gospodarki obszaru chronionego w gminie Imielno pozwoliła na ocenę dotychczasowych kierunków rozwoju gospodarczego i społecznego terenów położonych w Nadnidziańskim Parku Krajobrazowym. Podstawowym i strategicznym celem działania władz samorządowych i społeczności lokalnej jest poprawa jakości życia mieszkańców, ochrona środowiska naturalnego i rozbudowa potencjału gospodarczego.

W odpowiedzi na pytanie o kierunki rozwoju gospodarczego gminy rolnictwo jako najistotniejszy kierunek uznawało 95,8% ankietowanych w całej gminie, z tym że na I miejscu z wymienionych 7 kierunków stawiało go 85,6%, natomiast 84,6% ankietowanych mieszkańców Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wskazywało rolnictwo za najistotniejszy kierunek. W dalszej kolejności na pytanie o kierunki rozwoju gospodarczego obszaru chronionego respondenci opowiadali się za: usługami – 53,8%, przemysłem i drobną wytwórczością – 47%, rzemiosłem – 41,9%, turystyką – 41,9%.

W zakresie rozbudowy potencjału gospodarczego respondenci uznali za najważniejsze: zorganizowany zbytek produktów i płodów rolnych (76%), zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie usług, a zwłaszcza związanych z rolnictwem (27%), rozwój drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego (19%), promowanie zmian kierunków produkcji rolnej (15%).

Za warunki umożliwiające rozwój rolnictwa w obszarze chronionym ankietowani uznali: zbytek produktów – 60,7%, kontraktację – 33,3%, ceny gwarantowane – 45,3%, ceny wyższe o 15% – 2,6%, ceny wyższe o 30% – 9,4%, ceny wyższe o 50% – 38,5%. 30% respondentów zamierza stosować w produkcji rolniczej metody ekologiczne.

„Ludzie – Środowisko – Potencjał” to wyznaczone przez miastę gminy hasło przyświecało przy opracowaniu operacyjnych strategii rozwoju gminy, która jest istotnym elementem w opracowywaniu kierunków rozwojowych obszarów chronionych. Spój-

ność celów rozwojowych między kierunkami rozwoju całej gminy i obszaru Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego jest istotna ze względu na możliwość wspólnych działań do realizacji podstawowego celu, jakim jest wzrost gospodarczy przy respektowaniu podstawowych zasad ekorozwoju i zasad ochrony przyrody na podstawie planu ochrony parku.

Naczelnym celem „Strategii dla Gminy Imielno” jest osiągnięcie wysokiego standardu życia mieszkańców gminy przez szybsze dostosowanie się do warunków gospodarki rynkowej, a w perspektywie do integracji z Unią Europejską. Rozwój obszarów chronionych w gminie nie tylko nie jest sprzeczny z ww. proponowanym celem, ale jest integralną jego częścią. Obszar chroniony powinien rozwijać się jedynie w sposób bardziej uwzględniający unikatowe wartości przyrodnicze. Realizacja tego celu będzie możliwa w sytuacji restrukturyzacji rolnictwa i dostosowania go do warunków glebowo-wodnych terenu, a w szczególności poprawy gospodarki wodnej. Istotnym elementem wpływającym na rozwój obszaru chronionego będzie dostosowanie produkcji rolniczej do wymagań rynku i możliwości produkcyjnych obszaru chronionego. Równocześnie rolnictwo na obszarze parku krajobrazowego i otuliny powinno opierać się na ekologicznych metodach produkcji.

Położenie geograficzne obiektu, czystość środowiska naturalnego, walory klimatyczne i glebowe umożliwiają dalsze rozwijanie produkcji rolniczej opartej na rolnictwie ekologicznym i integrowanym. Wzrastający popyt na zdrową żywność w kraju i za granicą stwarza nowe rynki zbytu. Produkcja oparta na metodach ekologicznych stwarza nadzieję na poprawę opłacalności gospodarowania, co potwierdzają badania Klanka [2001], przeprowadzone na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego w powiecie pińczowskim, graniczącym z gminą Imielno.

Wyższa jakość i standard życia osób mieszkających na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego w gminie Imielno mogą również zostać osiągnięte dzięki nowym miejscom pracy powstałym w wyniku wielofunkcyjnego rozwoju gminy, a w szczególności turystyki wiejskiej. Położenie w Nadnidziańskim Parku Krajobrazowym jest szansą na rozwój oferty turystycznej obejmującej specjalistyczne formy turystyki na terenach wiejskich, w tym pobyty w gospodarstwach rolnych (agroturystyka), zwiedzanie parku krajobrazowego i przyszłego (w planach) rezerwatu przyrody (ekoturystyka). Ze względów edukacyjnych i z uwagi na czyste środowisko naturalne istnieje duża szansa stworzenia na terenie obiektu bazy edukacyjnej dla tzw. zielonych szkół. Taki rozwój, obok rolniczej, funkcji turystycznej stworzy alternatywne źródła zarobkowania dla mieszkańców, poprawiając ich sytuację materialną.

Istotnym elementem przy wprowadzaniu zasad ekorozwoju jest stosunek społeczności lokalnej, bez której akceptacji wszelkie działania będą trudne do realizacji. W tym celu mieszkańców obszaru chronionego zapytano o ich stosunek w tym zakresie. Na pytanie, „czy ekorozwój spowoduje pozytywne zmiany”, ankietowani odpowiedzieli zdecydowanie twierdząco (80,4% odpowiedzi „tak”), natomiast na pytanie, „czy ekorozwój przyniesie korzystne zmiany dla ich rodziny”, uzyskano 42,7% odpowiedzi pozytywnych, dla gminy – 56,4%, dla regionu – 43,6%. Ponadto, ankietowani uważają, że ekorozwój spowoduje zmiany w dochodach rolników (48,7%), migracji młodzieży (30,8%) oraz kulturze na wsi (41%).

Poprawa stanu życia mieszkańców i rozwój społeczno-gospodarczy zależą od wielu czynników, w tym również od sposobów realizacji poszczególnych celów, które składają się na cel podstawowy.

Realizacja celu **zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom** może zostać osiągnięta dzięki:

- opracowaniu programu służącego powstawaniu nowych miejsc pracy,
- dążeniu do stworzenia warunków trwałego rozwoju gospodarczego w gminie, opartego również na promowaniu i rozwijaniu turystyki wiejskiej,
- łagodzeniu skutków bezrobocia przy współdziałaniu gminy i jej jednostek z administracją wojewódzką oraz pracodawcami,
- tworzeniu w gminie corocznych programów prac interwencyjnych i robót publicznych we współdziałaniu z rejonowym urzędem pracy i lokalnymi pracodawcami oraz tworzeniu długofalowych programów promujących przedsiębiorczość (wspieranie małych i średnich firm), ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki obszaru chronionego,
- utworzeniu w gminie stanowiska ds. promocji przedsiębiorczości i turystyki, a docelowo ośrodka przedsiębiorczości.

Realizacja celu **ochrona zdrowia i opieka społeczna** może zostać osiągnięta przez:

- analizę potrzeb w zakresie systemu opieki zdrowotnej i społecznej,
- podjęcie działań w kierunku wprowadzenia instytucji lekarza rodzinnego,
- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju prywatnej sieci usług medycznych,
- podjęcie działań dla zapewnienia zwiększonego dostępu do leków gotowych i recepturowych,
- poprawę bazy lokalowej ośrodków zdrowia oraz podjęcie starań o pozyskiwanie sprzętu medycznego do świadczenia pełnych usług lecznictwa otwartego,
- wspieranie badań zdrowotności społeczeństwa, a w szczególności profilaktyki zdrowotnej w szkołach,
- prowadzenie działalności zapobiegającej patologiom społecznym, zwłaszcza alkoholizmowi,
- podjęcie systemowych działań w kierunku zapewnienia opieki nad ludźmi starszymi z uwagi na systematycznie starzejące się społeczeństwo.

Realizacja celu **kształtowanie świadomości i postaw mieszkańców** może nastąpić przez:

- analizę potrzeb i możliwości rozwoju oświaty dostosowanego do obecnej sytuacji gospodarczej,
- konsultacje społeczne w zakresie projektów związanych ze środowiskiem,
- uczestnictwo młodzieży w sesjach rady gminy,
- rozszerzenie form współpracy rady gminy z mieszkańcami,
- zbudowanie systemu komunikacji społecznej na poziomie gminy i sołectw,
- działania w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,
- opracowanie programu organizacji sieci placówek kulturalnych,
- stosowanie działań zmierzających do aktywizacji młodzieży,
- inspirowanie i aktywizowanie młodzieży w organizowaniu wszelkich form lokalnej kultury i kultury fizycznej,
- promowanie zdrowych form spędzania wolnego czasu, organizowanie rekreacji letniej i zimowej na terenie parku.

Strategia działania powinna opierać się również na programie ochrony środowiska wraz z listą przedsięwzięć priorytetowych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami oraz edukacji ekologicznej.

Realizację celu **gospodarka wodno-ściekowa** można osiągnąć przez:

- podjęcie przez władze gminy działań w celu pozyskania środków finansowych z funduszy ekologicznych,
- przygotowanie i rozpoczęcie budowy sieci kanalizacji bytowo-gospodarczej oraz oczyszczalni ścieków,
- podjęcie działań w celu uregulowania stosunków własnościowych na obszarze wyznaczonym pod lokalizację oczyszczalni ścieków zgodnie z opracowywanym programem kanalizacji dla całej gminy,
- opracowanie wariantowej koncepcji kanalizacji ścieków bytowo-gospodarczych w nawiązaniu do posiadanego programu i przyjętej lokalizacji oczyszczalni ścieków oraz zabezpieczenie środków pod tę inwestycję,
- wspieranie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków,
- podjęcie działań na rzecz udziału mieszkańców i podmiotów gospodarczych w kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- prowadzenie konsultacji społecznych w zakresie podejmowanych decyzji dotyczących ochrony środowiska.

Realizację celu **gospodarka odpadami stałymi** można osiągnąć dzięki:

- kompleksowemu opracowaniu i wdrożeniu systemu gospodarki odpadami stałymi,
- zbudowaniu systemu selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem opakowań po środkach do produkcji rolnej,
- podjęciu ścisłej współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie wspólnego programu utylizacji odpadów stałych,
- edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami.

Realizację celu **edukacja ekologiczna** można uzyskać przez:

- opracowanie programu edukacji ekologicznej i intensyfikacji tych działań na wszystkich poziomach kształcenia,
- zorganizowanie szkoleń dla urzędników, radnych i nauczycieli dotyczących praktycznych form w zakresie edukacji ekologicznej i wdrażania ekorozwoju,
- zorganizowanie warsztatów ekologicznych, zwłaszcza związanych z odpadami stałymi, ich zbiórką, segregacją i sposobem utylizacji,
- opracowanie i wdrażanie systemu kontroli wykonywania przepisów dotyczących ochrony środowiska i stosowania środków chemicznych,
- organizowanie konkursów proekologicznych dla dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy,
- inspirowanie działań organizacji, zwłaszcza młodzieżowych, dla kształtowania właściwego stosunku człowieka do przyrody i gospodarowania jej zasobami,
- aktywizację radnych, władz gminy i etatowych pracowników urzędu gminnego do działań promujących ekologicznie czyste środowisko,
- zabezpieczenie środków na działalność pozalekcyjną o charakterze proekologicznym w szkołach,
- edukację przyrodniczą dla młodzieży uczącej się z wykorzystaniem wartości przyrodniczych znajdujące się na terenie gminy.

Strategia działania w zakresie trwałego rozwoju gospodarczego obejmuje ponadto działania z zakresu rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości, usług turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Realizację celu **rozwój rolnictwa** osiągnie się przez:

- podjęcie działań dla ułatwienia obrotu towarowego drobnym producentom rolnym, np. przez tworzenie grup producenckich,
- zorganizowanie szkoleń dla rolników w zakresie agroturystyki,
- organizowanie szkoleń branżowych grup producenckich w zakresie technologii produkcji zdrowej żywności,
- rozwijanie grupowych form rozwiązywania problemów producentów rolnych,
- podjęcie działań wspierających wspólne użytkowanie maszyn rolniczych w celu obniżenia kosztów produkcji,
- propagowanie i inspirowanie rolników do tworzenia i aktywnego uczestnictwa w rolniczych organizacjach producenckich w celu tworzenia rynku rolnego oraz stowarzyszeniach i związkach zawodowych,
- propagowanie proekologicznych upraw, zachowujących dotychczasowy krajobraz przyrodniczy,
- zalesianie nieużytków gruntów klas V i VI w celu zwiększenia lesistości gminy,
- podjęcie działań szkoleniowych w zakresie podnoszenia jakości produkcji rolniczej wśród rolników,
- propagowanie upraw specjalnych, np. ziół, które wcześniej były tam uprawiane (kozłek lekarski, arcydzięgiel),
- propagowanie produkcji miodu.

Realizację celu **rozwój przedsiębiorczości** osiągnie się przez:

- opracowanie zasad i warunków wspierania nowych inicjatyw gospodarczych,
- przygotowanie terenów pod inwestycje i uregulowanie stosunków własnościowych,
- informowanie o istnieniu obszaru chronionego w gminie i możliwościach inwestowania na tym terenie w zakresie rozbudowy bazy i oferty turystycznej, przez bieżąco uaktualniane strony internetowej gminy i obszaru chronionego,
- nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów z sąsiednimi obszarami w celu rozwiązania wspólnych problemów gospodarczych,
- edukację w zakresie podejmowania przedsięwzięć gospodarczych,
- opracowanie programu działań na rzecz wprowadzania odnawialnych źródeł energii,
- preferowanie proekologicznych inwestorów, gotowych inwestować w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną.

Realizację celu **rozwój usług turystyczno-rekreacyjnych i agroturystyki** osiągnie się przez:

- opracowanie programu rozwoju agroturystyki,
- promowanie gminy jako terenu czystego ekologicznie, o specyficznych walorach turystycznych oraz producenta zdrowej żywności,
- tworzenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej przez uporządkowanie i zagospodarowanie brzegów rzeki Nidy, tak by mogły one stanowić atrakcyjne miejsce wypoczynku,
- opracowanie folderu, przewodników i informatorów dla turystów,

- stworzenie przez gminę infrastruktury technicznej umożliwiającej wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturalnych, np. ścieżek rowerowych, dydaktycznych,
 - podjęcie działań dla pozyskania inwestora programu „zielone szkoły”.
- Równocześnie władze gminy mogą podjąć działania na szczeblu lokalnym wspomagające działania na rzecz ekorozwoju np. przez:
- opracowanie dokumentów wyjaśniających politykę zachęt podatkowych i administracyjnych dla inwestorów,
 - wydzielenie w strukturach organizacyjnych samorządu lokalnego stanowiska ds. rozwoju i promocji turystyki,
 - doskonalenie i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
 - ujęcie w studium zagospodarowania przestrzennego ważnych dla gminy kierunków rozwoju (agroturystyka, rekreacja, inwestycje proekologiczne w gminie),
 - zapewnienie zainteresowanym stałego dostępu do informacji o zasobach przyrodniczych obszaru,
 - podjęcie działań na rzecz pozyskiwania inwestorów z zewnątrz dla zagospodarowania budynków (np. domy opieki społecznej).

WNIOSKI

Obszary chronione, mimo wielu ograniczeń wynikających z ochrony przyrody, dają szansę rozwoju dla mieszkańców wsi ze względu na możliwy rozwój turystyki oraz produkcję i zbyt zdrowej żywności, ale wymagają również działań wspierających na rzecz zrównoważonego rozwoju. Działania takie w pierwszej kolejności powinny polegać na wsparciu finansowym w zakresie rozwoju infrastruktury, ochrony środowiska i przemian w rolnictwie. Równocześnie, ze względu na ograniczenia prawne w działalności gospodarczej i rolniczej, podmioty gospodarcze powinny mieć znaczne subwencje z tytułu ograniczania produkcji konwencjonalnej na rzecz sprzyjającej środowisku, w celu wyrównywania szans na rynku.

W planowaniu ekorozwoju terenów najbardziej wartościowych, przede wszystkim pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych i zainteresowań mieszkańców, w Nadnidziańskim Parku Krajobrazowym powinno uwzględniać się rozwój:

- funkcji rolniczej opartej na gospodarce indywidualnej produkującej „zdrową żywność”,
- terenów preferowanych do zagospodarowania na cele turystyczno-rekreacyjne,
- estetyki zabudowy przez określenie generalnych wymogów architektoniczno-budowlanych dla nowo projektowanych obiektów,
- infrastruktury ochrony środowiska, np. budowę kanalizacji lokalnych i oczyszczalni ścieków oraz składowisk obornika w gospodarstwach indywidualnych, w celu ich odizolowania od podłoża i wyeliminowania splukiwania zanieczyszczeń do cieków wodnych i gleby, co poprawi stan estetyczno-sanitarny i jakość środowiska.

Ponadto, należy podkreślić bardzo dobrą współpracę pomiędzy Urzędem Gminy w Imielnie a Zarządem Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. Współpraca ta sprzyja działaniom na rzecz zrównoważonego rozwoju na obszarze chronionym oraz w rozwiązywaniu konfliktów.

PIŚMIENNICTWO

- Hopfer A., 1992: Funkcje obszarów wiejskich z perspektywy ekorozwoju, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., 401, Warszawa, s. 55.
- Lojewski S., 2000: Ekonomia środowiska. Białystok, s. 31–32.
- Klank L., 2001: Rolnictwo ekologiczne na terenach parków krajobrazowych. W: Ochrona parków krajobrazowych a działalność gospodarcza. Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Poznań, s. 103.
- Koreleski K., Gawroński K., Magiera-Braś G., 1998: Wyd. AR Kraków, s. 79.
- Rocznik Statystyczny – Ochrona środowiska 1999, GUS, Warszawa, s. 45.
- Ślizowski R., Długosz M., Kwapisz J., Woźniak A., 1999: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Imielno (maszynopis). Imielno, s. 8.
- Zajac K., Zajac T., 1999: Zespół Parków Krajobrazowych Poniidzia. Informator przyrodniczo-krajoznawczy. Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach, Kielce, s. 5–7.

THE PROJECT AIMING AT SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE PROTECTED AREA IN THE IMIELNO COMMUNE

Abstract. The paper provides the project to launch a few initiatives supporting the sustainable development of the protected area in the Imielno Commune located in the Nadnidziański Landscape Park, the Świętokrzyski administrative region. The Nadnidziański Landscape Park boasts numerous natural assets which are used only in a very limited way. As the environmental conditions of this area are protected by law, the economic activity should be as favourable to the environment as possible in order to preserve it for posterity. A comprehensive and long-term strategy is indispensable to achieve this aim, therefore the sustainable development of this protected area should be supported because it combines the multifunctional development of rural areas with the protection of the environment. The project cannot be implemented without the support of the local community. The presented project is based on the statistic data and the author's own field research carried out from 1998 to 2002 and its primary aim to fulfil is the sustainable development in the protected area which will respect the protection of the environment.

Key words: sustainable development, protected area, landscape park, rural areas.

Lukasz Popławski, Akademia Rolnicza w Krakowie, Katedra Melioracji i Kształtowania Środowiska, Al. Mickiewicza 24/28, 30-059 Kraków